

Kreppan og geðheilsan, hver er raunin?

Snemma beygist krókurinn

15. Janúar 2010

Ólafur Ó. Guðmundsson

Yfirlæknir barna- og unglingageðlækninga

LSH

Hvað er kreppa?

Hversu djúp er kreppan?

- Þjóðhagsspá jan 2009:

- Þjóðarframleiðsla -10%
- Atvinnuleysi 8 til 10%
- Kaupmáttur -13% 2009

- Þjóðhagsspá okt 2009:

- Þjóðarframleiðsla -8,4% 2009 (-1,9% 2010)
- Atvinnuleysi 8,6% 2009 (10,6% 2010)
- Kaupmáttur ráðstöfunartekna -10,4% 2009 og -11,4% 2010 (0,4% 2011).
- **Kaupmáttur 2010 svipaður og 1999-2000.**

Niðurskurður í þjónsutu

- Skert geðheilbrigðisþjónusta (greining og meðferð) í ljósi niðurskurðar útgjalda ríkis og skert stuðningsúrræði og frumgreining sveitarfélaga.
- Landspítali þurfti að lækka kostnað um 7,5% (2.8 mkr) 2009 og 9% (3.3 mkr) 2010. Lagt hefur verið upp með viðamiklar hagræðingaraðgerðir ma með fækkun rúma, styttingu legutíma, breyttu skipuriti ofl en auka dag- og göngudeildarþjónustu.
- Áhrif á geðheilbrigði barna og unglinga?

Er ástæða til að örvænta?

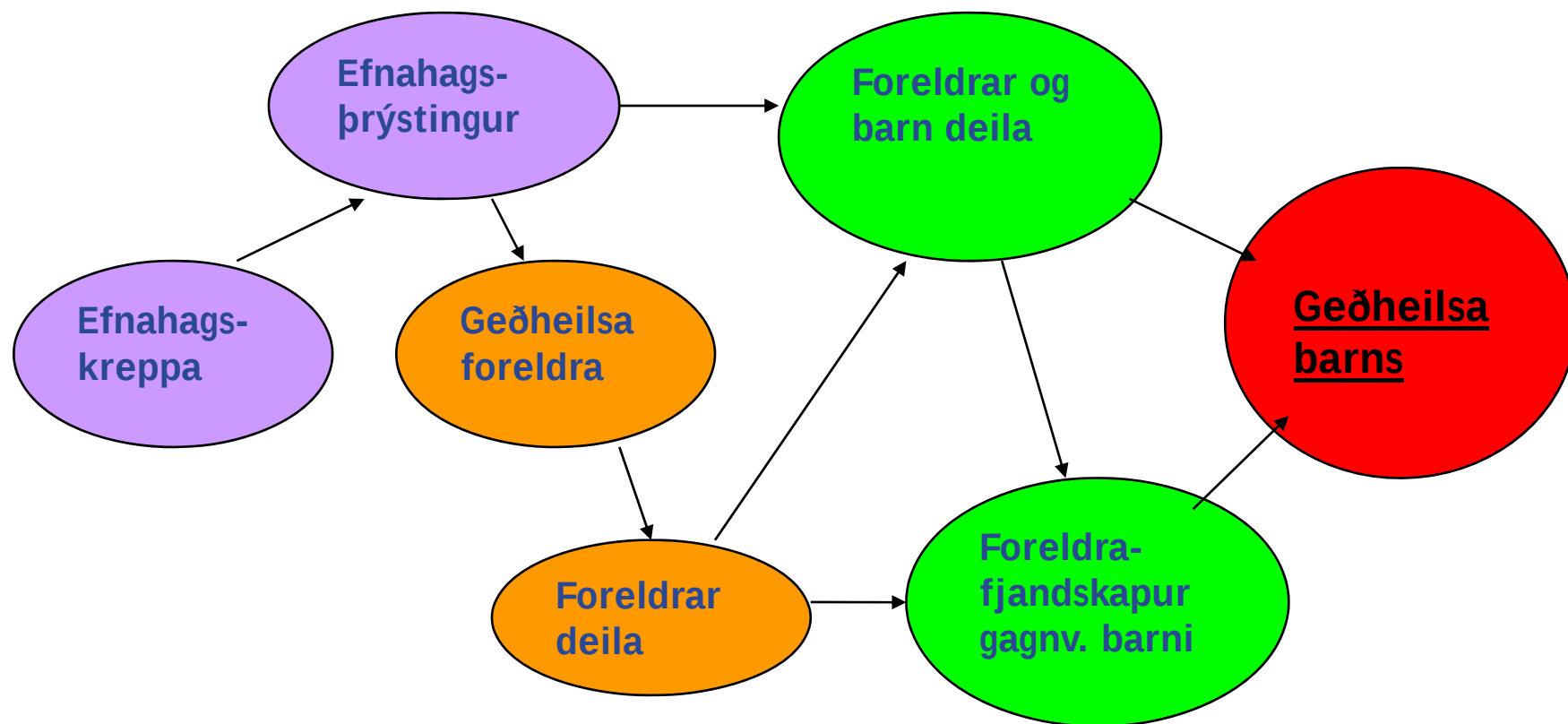

Kreppurannsóknir

- Finnska kreppan 1990-1995: Atvinnuleysi úr 3,4% í 18%. Þjóðarskuldir sexfölduðust. Skattar, verðlag og vextir hækkuðu. (T. Solantaus et al)
- Efnahagsþrengingar hafa áhrif á geðheilsu barna í gegnum *fjárhagsstöðu, geðheilsu foreldra, samspil foreldra og uppeldispætti*. Samverkun þessara þátta (frá efnahagskreppu til geðheilsu barna) er lýst með:
 - ***“Fjölskyldu-Efnahags-Streitu-Líkan, FESL ”***
(RD Conger et al)

Fjölskyldu-Efnahags-Streitu-Líkanið, FESL

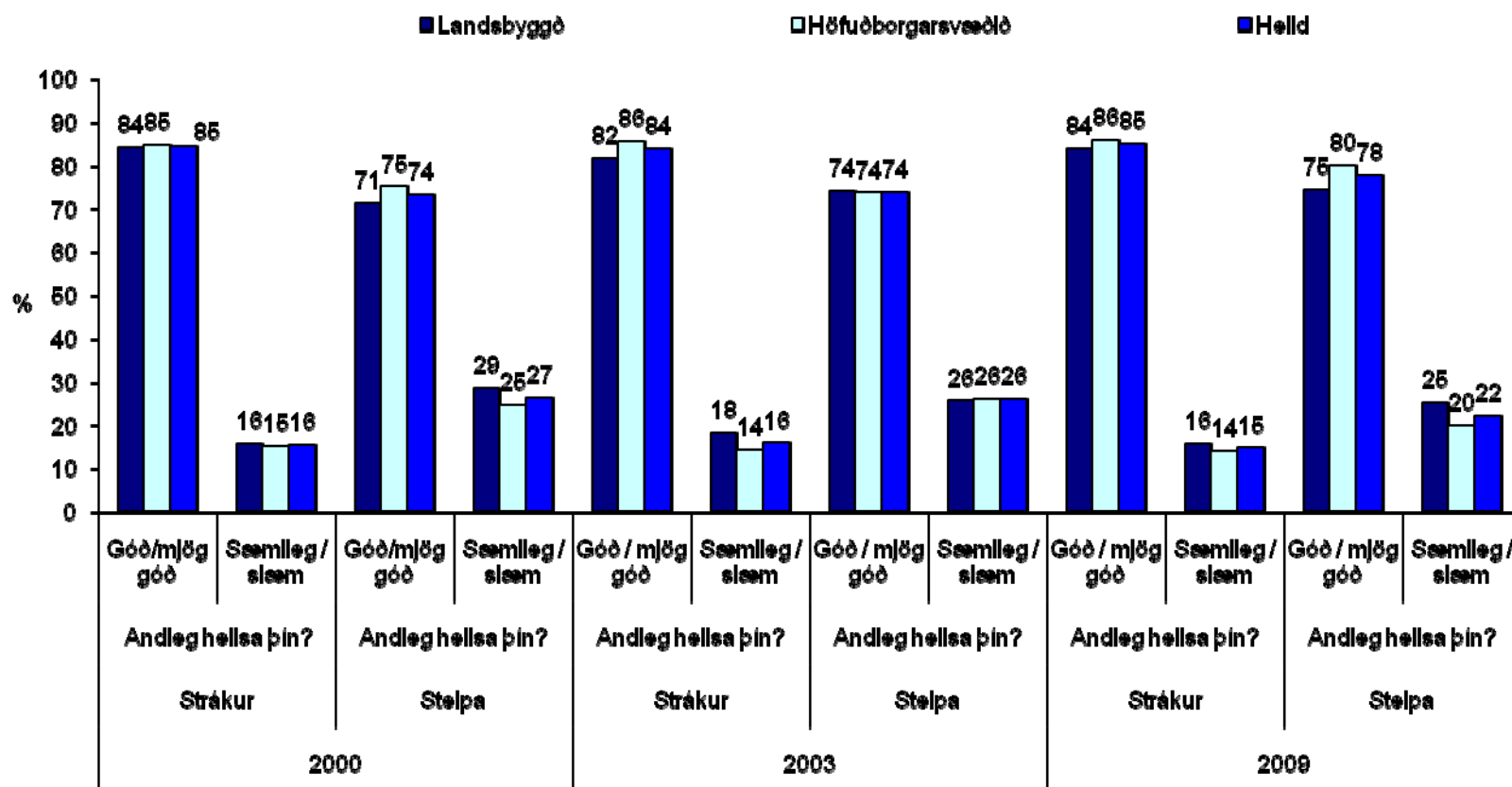

Ungt fólk 2009: 8.,9. og 10. bekkur. Rannsóknir & greining fyrir M&m

- “Ungt fólk” frá 1992.
- Spurningalistar, framkvæmt feb 2009, svarshlutfall um 84%.
- Andleg heilsa sæmileg/slæm: Stelpur 21%, strákar 16%
- Hlutfall þeirra sem neyta vímuefna stöðugt lækkað frá 1997.

Hversu góð er andleg heilsa þín? Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10.bekk árin 2000, 2003 og 2009, greint eftir búsetu.

Barnavernd

- 20% fjölgun tilkynninga (16% fjölgun barna) fyrstu 6 mán 2009 miðað við 2008. Meiri fjölgun í Reykjavík.
- 47% vegna áhættuhegðunar
- 34% vegna vanrækslu
- 19% vegna ofbeldis
- Af 4737 tilkynningum jan-jún 2009 er í 9% tilvika tilkynnt um vímuefnaneyslu foreldra.
- Umsóknum um meðferðarheimili fjölgaði úr 68 í 78, um fósturheimili úr 45 í 55 og MST 28 umsóknir

Heilbrigðiskerfið

- Aukning á komum til skólahjúkrunarfræðinga (og námsráðgjafa), vanlíðan, kvíði, erfiðleikar heima, sérstaklega í nýrri hverfum.
- Aukning á komum til Fjölskyldumiðstöðvarinnar.
- Svipaður tilvísanafjöldi á BUGL og undanfarin ár, lítilsháttar fjölgun bráðamála 2009.
- 20% fjölgun innlagna á BUGL 2008-2009 og 25% styttri meðallegutími.

Staðan í dag

- **Atvinnuleysi 6,7% á fjórða ársfjórðungi 2009 (10% í BNA)**
 - Minni tekjur
 - Meiri tími foreldra
- **Meira atvinnuleysi ungmenna 16-24 ára atvinnulaus16,1%.**
- **2007 upplifðu fleiri unglingar sig einmana og utanveltu samanborið við hin Norðurlöndin.**
- **Breytt verðmætamat?**
 - Aukin áhersla á fjölskyldugildi?
 - Minni eftirsókn eftir eftir veraldlegum gæðum?

Óvissa framundan

- Vonandi verður kreppan gryn timer en búast mátti við fyrir ári. Um það ríkir enn óvissa.
- Áhrif efnahagsþrenginga á fjölskyldur og þar með börn geta tekið lengri tíma að koma fram.
- Vonum það besta en verum viðbúin!

